

Sažetak osnovnih informacija s okruglog stola „Palijativna medicina danas i sutra“

Povod	Okrugli stol „Palijativna medicina danas i sutra“ u sklopu 50. neuropsihijatrijskog kongresa
Organizator okruglog stola	Hrvatsko društvo za palijativnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora
Vrijeme i mjesto održavanja	17. lipnja 2010. u 19 sati, hotel Histria, Pula

O palijativnoj medicini

Palijativna medicina je grana medicine usmjerena na pružanje potpune skrbi oboljelima od neizlječivih bolesti, na koje ne djeluju ni preventivna niti kurativna terapija. Ovaj tip skrbi provodi kompetentan multidisciplinarni tim, a osnovni je cilj kontrola boli i drugih simptoma te psiholoških, socijalnih i duhovnih problema bolesnika i njihovih obitelji. Kao jedno od osnovnih ljudskih prava na zdravstvenu zaštitu, palijativna medicina je prioritet većine svjetskih zemalja, koje financiranjem i razvojem plana zdravstvenih aktivnosti nastoje poboljšati uvjete života svojih sugrađana u njihovim najtežim trenucima. Nažalost, unatoč zakonskoj regulativi, u Hrvatskoj još uvijek ne postoji niti jedna Ustanova za palijativnu skrb, **kao niti razvijen sustav edukacije za stručnjake i bolesnike.**

Multidisciplinarni pristup palijativnoj medicini – važnost neurologije

Jedno od područja medicine koje se sve češće veže uz palijativnu skrb jest neurologija. U prilog ovoj teoriji govore statistički podaci koji moždani udar smještaju na drugo mjesto uzroka smrti u svijetu i Hrvatskoj. Ovaj podatak nije slučajan - tijekom godina neurološka su oboljenja u porastu te zahvaćaju sve širi sloj stanovništva, a njihove posljedice po stupnju invalidiziranja na prvom su mjestu u svijetu. Upravo zbog toga, osobe koje boluju od neuroloških oboljenja, a potrebna im je palijativna skrb, često su zbog nedostatka podrške i stručne pomoći, prepuštene sebi, a njihove obitelji bez adekvatnih informacija i savjeta. Iz svega navedenog lako se može prepoznati uzrok sve veće zainteresiranosti neurologa za palijativnu medicinu. Iznimno visok postotak smrtnosti i trajne invalidnosti pacijentima i njihovim obiteljima ne ostavljaju puno vremena ili mjesta za intervenciju. Ovo je najuočljivije kod osoba pogođenih moždanim udarom, koji kod trećine bolesnika ima za posljedicu trajna oštećenja mozga. Posljedice su neminovne – život oboljelog, koji se u velikom broju slučajeva više ne može kretati, govoriti te postaje radno nesposoban, i njegove obitelji trajno je promijenjen. Upravo zbog toga, znanja i iskustva kojima neurološki stručnjaci raspolažu, vrlo je bitno u multidisciplinarnom pristupu tima palijativne medicine.

Multidisciplinarni pristup palijativnoj medicini - duhovna pomoć kao sastavni dio holističkog pristupa

Multidisciplinarni pristup palijativne medicine obuhvaća i duhovnu brigu za bolesnika. Ona obuhvaća dijalog s pacijentom, a kako navodi prof. Josip Grbac s Katoličko Bogoslovnog fakulteta u Rijeci, ta briga znači „hodati uz nekoga“, a ne „voditi“ nekoga. Ovaj smisao je bolesnicima jasan i iz same činjenice da je netko uz njih i na taj način dokazuje da je on, iako na kraju života, još uvijek važan i da još uvijek ima pravo na ljudsko dostojanstvo. Upravo gubitak dostojanstva u suočavanju s nekom od terminalnih bolesti predstavlja jedan od glavnih psiholoških problema s kojima se bolesnici suočavaju. Duhovna pomoć, kako predviđa holistički pristup pacijentima koji boluju od terminalnih bolesti, olakšava suočavanje bolesnika sa samom bolešću kroz psihološku podršku slušanjem. Također, ona obuhvaća i podršku koja je potrebna obitelji oboljele osobe, posebice u periodu žalovanja.

Palijativna skrb u sustav primarne zdravstvene zaštite

Iako je u zakonodavni okvir Republike Hrvatske palijativna skrb ušla još 2003. godine, do danas u nas nije osnovana ni jedna Ustanova za palijativnu medicinu na nacionalnoj ni lokalnoj razini, niti se započelo sa sustavnom edukacijom iz područja palijativne skrbi na svim razinama. U sustavu zdravstvene zaštite, kada je riječ o palijativnoj medicini, značajno mjesto imaju i djelatnici primarne zdravstvene zaštite, tj. obiteljski liječnici koji bi trebali voditi skrb o svojim pacijentima od procesa dijagnosticiranja bolesti do kraja života. Upravo zbog toga, sustav primarne zdravstvene zaštite zahtjeva sustavnu reorganizaciju te jačanje uloge obiteljskog liječnika, čime bi se omogućio razvoj stacionarnog i kućnog liječenja bolesnika, kao jednog od potencijalnih oblika organizacije palijativne skrbi. Na taj način stvorila bi se organizirana mreža palijativne skrbi pri domovima zdravlja u svim dijelovima Republike Hrvatske, tj. pacijentima omogućilo dobivanje trenutne pomoći.

Palijativna skrb u Istarskoj županiji

U Istri godišnje od zloćudnih bolesti umre oko 600 osoba, a registrira se oko 1500 novooboljelih. Svake godine neki oblik palijativne medicine treba preko 2000 bolesnika. Podaci pokazuju da gotovo polovica oboljelih umire sama u kućnim uvjetima, bez adekvatne stručne podrške i potpore za njih i njihove obitelji. To potvrđuju i podaci Državnog zavoda za statistiku koji govore da se broj kućnih posjeta u posljednjih desetak godina smanjio za 44%, što dodatno ukazuje na nedostatke u sustavu, kada je riječ o palijativnoj medicini.

Važnost sustava palijativne skrbi i njegova organizacija u Istri pokazuje i činjenica kako se navedena brojka odnosi samo na oboljele od zloćudnih bolesti, dok se broj oboljelih, a time i broj osoba kojima je potrebna palijativna skrb, nekoliko puta povećava ako se u obzir uzmu i drugi bolesnici, poput kroničnih neuroloških i srčanih bolesnika.

Značajan volonterski doprinos

Usprkos poraznim statističkim pokazateljima, u Istarskoj županiji prije pet godina pokrenut je jedan od prvih volonterskih timova palijativne medicine u Republici Hrvatskoj. U proteklih pet godina, koliko tim djeluje u okviru Lige protiv raka, obavljeno je gotovo 2000 palijativnih intervencija u kućnim posjetama, a tijekom provođenja aktivnosti organizirana je i dvomjesečna suportivna pomoć medicinskim sestrama.

O humanitarnoj akciji „OSTANI UZ MENE“

Okrugli stol „Palijativna medicina danas i sutra“ održava se u sklopu humanitarne akcije „OSTANI UZ MENE“ čiji je cilj senzibilizacija javnosti za palijativnu medicinu te opremanje prve Ustanove za palijativnu skrb u Republici Hrvatskoj. Pokrenuta pod visokim pokroviteljstvom premijerke gospođe Jadranke Kosor i Vlade Republike Hrvatske, ova humanitarna akcija već je zabilježila značajan odaziv struke i medija, ali i veliki interes šire javnosti.

Hrvatsko društvo za palijativnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora kao utemeljitelj akcije, Hrvatski centar za palijativnu skrb kao organizator te tvrtka SANDOZ kao suorganizator akcije nadaju se i aktivnijem uključivanju Hrvatske u međunarodne organizacije i akcije, poput akcije obilježavanja Svjetskog dana hospicija i palijativne medicine (9. listopada).

Kontakt osobe:

Dr. sc. Julijana Franinović Marković
Voditeljica volontera palijativne skrbi Lige protiv raka Pula
Hrvatskog liječničkog zbora
M: +385 91 154 34 02
E-mail: julijana.franinovic-markovic@pu.t-com.hr

Igor Crnčić
Spona komunikacije d.o.o.
T: +385 1 2310 309
M: +385 91 4663 674
E: igor.crnctic@spona.hr